

ΚΟΜΜΑΤΑ

Η κρίση στο ΠΑΣΟΚ και οι απόψεις στελεχών του κινήματος

Ο κ. Βασ. Φίλιας απαντά
σε ερωτήματα των «Π.Θ.»

Συνεργάτης των «Π.Θ.» υπέβαλε στον κ. Βασίλη Φίλια μια σειρά ερωτημάτων σχετικά με το ΠΑΣΟΚ. Και πήρε τις ακόλουθες απαντήσεις:

● Γιατί αρχικά προσχωρήσατε στο ΠΑΣΟΚ;

‘Η μεταπολίτευση του ‘Ιουλίου ηρθε σε μια στιγμή όπου η πολιτική και κοινωνική συγκυρία είχε διαμορφωθεί πολύ ευνοϊκά για τη δημιουργία ενός μαζικού σοσιαλιστικού κινήματος στη χώρα. Τρία είναι τα βασικά στοιχεία της ευνοϊκής αυτής συγκυρίας: α) η συνειδητοποίηση όχι μόνο από πρωτοποριακούς σχηματισμούς, αλλά και από ευρύτερα λαϊκά στρώματα, της στενής αλληλεξάρτησης της έσωτερικής κοινωνικοοικονομικής προβληματικής, των ξένων κέντρων οικονομικής και πολιτικής επιρροής και του ολιγαρχικού τρόπου άσκησης και έλέγχου της εξουσίας, β) η όξυνση των άλυτων οικονομικών προβλημάτων και η χρεωκοπία των συντηρητικών πολιτικών ήγεσιών και από την άποψη της αποτελεσματικής αντιμετώπισης της δικτατορίας και σε σχέση με τη χάραξη μιας υπεύθυνης γραμμής πλεύσης αναφορικά μ’ ένα τόσο ζωτικό έθνικό θέμα όπως είναι το Κυπριακό, γ) η κρίση και η κατάρτιση στους κόλπους της παραδοσιακής άριστερας και η κατατριβή της σε θέματα ιδεολογικής ‘γνησιότητας’ ορθοδοξίας και ‘σφραγίδας’.

Προϋπόθεση για τη δημιουργία σοσιαλιστικού φορέα ήταν η ένοπιση αντιστασιακών και άλλων πρωτοβουλιών πυρήνων αδιαμφισβήτητης σοσιαλιστικής κατευθύνσεως. Στόχος της ένοπισης αυτής δεν ήταν μόνο η αποφυγή κατακερματισμού, αλλά κυρίως η συμφωνία πάνω σ’ ένα μίνιμουμ ιδεολογικών, πολιτικών και οργανωτικών δρών. Συμφωνία, που θα διευκρίνιζε την αντίληψη για το σοσιαλισμό και θα απέκλειε την καπηλεία και εμπόρευσή της ιδέας του σοσιαλισμού από παράγοντες που θα απέθληπαν στη χρησιμοποίηση μιας σοσιαλιστικής φρασεολογίας σαν μέσο για να εξαπατηθούν και να παγιωθούν λαϊκές δυνάμεις σ’ ένα νεφελώδες κλίμα άναγνωτισμού, ό οποίος στην ουσία αντιστρατεύεται και τελικά εμποδίζει το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της κοινωνίας. ‘Ο κίνδυνος εκμετάλλευσης του ‘σοσιαλισμού’ σαν ιδεολογίας ανάσχεσης και αναχώματος προς τα άριστερά ήταν — και εξακολουθεί άλλωστε να είναι — πολύ μεγάλος. Από τη στιγμή λοιπόν, που πραγματοποιήθηκε μια συμφωνία δεσμευτική για όλους και πριν απ’ όλα για τον ‘Ανδρέα Παπανδρέου, κάθε άρνηση συμμετοχής στη συ-

νίδρωση του πρώτου μαζικού σοσιαλιστικού κινήματος στη χώρα θα ήταν πολιτικά λαθεμένη και απάραδκτη. Τη δημιουργία του ΠΑΣΟΚ επέβαλλαν αναπόδραστες κοινωνικο - πολιτικές αναγκασιότητες, όχι η σύμπτωση υποκειμενικών επιθυμιών και θελήσεων.

● Τί νομίζετε ότι έφερε την κρίση στο ΠΑΣΟΚ;

Οι διαστάσεις απόψεων, που οδήγησαν στη κρίση του ΠΑΣΟΚ εντοπίζονται στα ακόλουθα επίπεδα: Στο επίπεδο των πολιτικών εκτιμήσεων, στο επίπεδο της αντίληψης για το ρόλο και τη σχέση κόμματος και μαζών και στο επίπεδο του τρόπου σύλληψης και έρμηνείας της ιστορικής διαδικασίας. Στο επίπεδο των πολιτικών εκτιμήσεων οι διαφορές τοποθετούνται στην αντίληψη του ‘Ανδρέα Παπανδρέου και ορισμένων ‘εμπιστών’ του ότι το ΠΑΣΟΚ θα μπορούσε βραχυπρόθεσμα να γίνει κόμμα εξουσίας στη βάση μιας συνθηματολογικής εκμετάλλευσης ακαθόριστων και ανεπεξέργαστων σοσιαλιστικών ιδεών και θέσεων. Το ακαθόριστο θα επέτρεπε τη πραγματοποίηση εκλογικών κερδών στη κυμαινόμενη μικροαστική μάζα, μια αντίληψη, που υλοποιήθηκε στο σύνθημα ‘σοσιαλισμός στις 18’. Η τοποθέτηση αυτή προδίδει — όπως πιστεύουμε εμείς οι ‘διαφωνούντες’ — μια όρθοτυπιστική αντίληψη των πολιτικών διαδικασιών καθώς και παραγνώριση θεμελιωδών πολιτικο - κοινωνικών συσχετισμών στη χώρα μας, που θα απαιτήσουν μακρόχρονη και συστηματική πάλη για την ανατροπή τους.

Οι διαφωνίες στο επίπεδο αυτό προδίδαν και τις διαφορές στο επόμενο επίπεδο, δηλαδή στη σύλληψη του κόμματος από τον ‘Ανδρέα Παπανδρέου και τον κύκλο του σαν απλού μηχανισμού εκλογικής προπαγάνδας όπου φυσικά ο λαός αντιμετωπίζεται σαν άβουλη μάζα, σαν εκλογική πελατεία υποκείμενη σε κατευθυνόμενους έντυπιασμούς ανάλογα με βραχυπρόθεσμες σκοπιμότητες και τις ‘ελεγχόμενες’ επιταγές των στιγμών. ‘Εμείς αντίθετα πιστεύουμε στην αναγκαιότητα της οργάνωσης σε βάθος και με ιδεολογικά κριτήρια όπου θέλεια υπάρχει ουσιαστική λαϊκή συμμετοχή στη ζωή του κινήματος στη βάση αντικειμενικών διαδικασιών.

Ένα τρίτο εξ άλλου επίπεδο, που εκδηλώθηκαν σοβαρές αντιθέσεις απόψεων είναι η αντίληψη για την ιστορική διαδικασία. Ακριβώς έπειδή είμαστε σοσιαλιστές πιστεύουμε ότι η ιστορία διαμορφώνεται σε πρώτη και τελευταία ανάλυση από κοινωνικές δυνάμεις, όχι από ‘κλητούς’ και ‘ταγούς’ της ιστορίας όπως πιστεύει ο ‘Ανδρέας Παπανδρέου και οι περι-

αυτών. Προσωπικότητες — όσοδήποτε ακτινοβόλες — μόνο βραχυπρόθεσμα και μόνο σαν επιταχυντικοί ή επιβραδυντικοί συντελεστές επηρεάζουν την ιστορική διαδικασία.

Με την ιδρυτική διακήρυξη της 3ης του Σεπτεμβρίου και τις συμφωνίες, που οδήγησαν στη συνίδρυση του ΠΑΣΟΚ ο ‘Ανδρέας Παπανδρέου δέχτηκε σ’ όλη τη γραμμή τις ‘αίρετικές’ απόψεις των ‘διαφωνούντων’. Εκτιμώντας ίσως διαφορετικά τότε τις ‘επιταγές’ των στιγμών. Το γεγονός ότι επανέρχεται, στηριγμένος σε μια συγκυριακή επιρροή χαρισματού τύπου, στις γνωστές και από το παρελθόν θέσεις του, προκάλεσε τη κρίση στο ΠΑΣΟΚ.

● Ποιό νομίζετε ότι θα είναι μετά τις διαγραφές το μέλλον του ΠΑΣΟΚ;

‘Ο Α. Παπανδρέου είναι πλέον υποχρεωμένος να επιλέξει ανάμεσα σ’ ένα γνήσιο σοσιαλιστικό κίνημα, που θα θεμελιώνεται σε αντικειμενικές διαδικασίες υποχρεωτικές για όλους ή σ’ ένα προσωπικό κόμμα αρχηγικού τύπου, που δύσκολα θα συγκαλύπτεται από τη σοσιαλιστική προμετωπίδα του. Δεν φαίνεται ότι ο ‘Ανδρέας Παπανδρέου άντεχει αντικειμενικές και αποπροσωποποιημένες διαδικασίες. Σε κάθε περίπτωση το ‘δίπορτο’, που χαρακτήρισε τη πολιτική τακτική του ‘Ανδρέα Παπανδρέου μέχρι σήμερα εξάντλησε τις δυνατότητές του: Σοσιαλιστικό κίνημα και προσωπικό κόμμα δεν συμβιβάζονται.

Το μέλλον του σοσιαλιστικού κινήματος στη χώρα μας δεν είναι υπόθεση του Α. Παπανδρέου, ούτε δική μας. Έξαρτάται από μια σειρά αντικειμενικών συνθηκών, που επιβάλλουν τη δημιουργία του σαν ιστορική ανάγκη. Όπωςδήποτε όμως — όπως άλλωστε και για την υπόθεση της ‘Αντίστασης’ — προκύπτει ένα πρόβλημα εθύων, που ο ‘Ανδρέας Παπανδρέου δεν θα μπορέσει μακροπρόθεσμα να άποσεισει αν τελικά επιμεινεί στη στραβή πορεία, που έχει μέχρι στιγμής ακολουθήσει.

● Σε ποιό χώρο σκέπτεσθε να κινηθείτε;

‘Όπως και όλοι οι αντιτιθέμενοι στη μεθοδολογία της στρέβλωσης του σοσιαλισμού δεν πολιτεύομαι. ‘Ασκή πολιτική σαν υπέρτατο χρέος άπέναντι στο λαό και τον τόπο μου. Θεωρώ ότι επιβάλλεται ένα ιδεολογικό και πολιτικό ξεκαθάρισμα στο χώρο των προοδευτικών δυνάμεων. Ένα ξεκαθάρισμα, που θα οδηγήσει αναγκαστικά στη συσπείρωση μεγάλων διασπαρτων σήμερα δυνάμεων κάτω από τη σημαία ενός γνήσιου σοσιαλισμού. Προς τη κατεύθυνση αυτή βλέπω μια ουσιαστική άποστολή.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ή απογευματινή σου εφημερίδα